

Vergaderjaar 2020–2021

31 289

Voortgezet Onderwijs

Nr. 477

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS EN MEDIA

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 juli 2021

In het voorjaar van 2020 heb ik uw Kamer geïnformeerd over het voornemen van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de inspectie) om onderzoek te doen naar alle acht besturen en scholen van de Stichting voor Persoonlijk Onderwijs (hierna: SvPO) (Kamerstuk 31 289, nr. 422). U hebt mij verzocht om u te zijner tijd te informeren over de bevindingen. Dat doe ik met deze brief.

Opzet besturen en scholen SvPO

Er zijn momenteel acht stichtingen en scholen voor persoonlijk onderwijs, die gezamenlijk onderwijs verzorgen aan 1973 leerlingen:

- SvPO Kapelle – Isaac Beeckman Academie
- SvPO Hurdegaryp – Tjalling Koopmans College
- SvPO Geldermalsen – Ida Gerhardt Academie
- SvPO Utrecht – Tjalling Koopmans College
- SvPO Amsterdam – Tjalling Koopmans College
- SvPO Hengelo – Mezquita College
- SvPO Hoorn – Ida Gerhardt Academie
- SvPO Deventer – Ida Gerhardt Academie

Hoewel de scholen worden bestuurd door acht verschillende besturen, bestaan al deze besturen uit dezelfde persoon. Alle scholen werken met hetzelfde stelsel van kwaliteitszorg, hanteren dezelfde eigen code goed bestuur, hetzelfde personeelsbeleid, dezelfde inrichting van de medezeggenschap, dezelfde jaarverslagen en hetzelfde financieel beheer. Ook komt de inrichting van het onderwijsproces op alle scholen overeen, evenals de opzet van het schoolplan, de schoolgids en het veiligheidsbeleid.

Zorgen over kwaliteit, governancestructuur en aansturing

Voorafgaand aan de onderzoeken die recent zijn afgerond, onderzocht de inspectie in de periode april–juni 2019 de kwaliteit van het onderwijs op

de vmbo-t, havo en vwo-afdeling van de in 2017–2018 opgerichte SvPO-school in Utrecht. Aanleiding voor dit onderzoek waren onder meer ernstige signalen over de sociale veiligheid, de begeleiding van leerlingen en de communicatie van de school met betrokkenen. Alle afdelingen werden beoordeeld als zeer zwak, en het bestuur kreeg de opdracht om binnen een jaar zorg te dragen voor herstel. De bestuurder vond dat het betreffende rapport geen recht deed aan de school en spande een nog lopende juridische procedure aan. Naar verwachting zal de zaak binnenkort voor de rechter komen.

Inspectierapporten

De inspectie heeft in de periode september–december 2020 onderzoek gedaan naar alle SvPO-scholen en besturen. Het betrof zowel onderzoeken naar de bestuurlijke kwaliteit en de onderwijskwaliteit als specifiek onderzoeken naar het financieel beheer. Deze onderzoeken hebben geresulteerd in zestien rapporten. De rapporten over het financieel beheer zijn op 15 april 2021 vastgesteld, die over de bestuurskwaliteit en de onderwijskwaliteit op 28 april 2021.

SvPO heeft de rechtbank Amsterdam in een voorlopige voorziening verzocht de openbaarmaking van de rapporten te verhinderen. Tijdens de zitting, die plaatsvond op maandag 21 juni jongstleden, stelde SvPO schade te lijden door publicatie en de rapporten onrechtmatig te achten. Op 5 juli 2021 heeft de voorzieningenrechter dit verzoek afgewezen. De rechtbank oordeelde dat het belang bij de openbaarmaking van de rapporten zwaarder weegt dan het belang bij een opschorting van de openbaarmaking.

De inspectie heeft de rapporten op 5 juli 2021 openbaar gemaakt op haar website.¹ Drie scholen kregen het oordeel «zeer zwak». SvPO-Utrecht, één van die drie scholen, is bovendien voor de tweede maal op rij als zeer zwak beoordeeld: er is bij deze school niet of nauwelijks sprake van verbetering in de kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit. De andere twee scholen die het oordeel «zeer zwak» kregen zijn de scholen in Amsterdam en Hoorn. Bij de andere vijf scholen heeft de inspectie op onderdelen zorgen over de onderwijskwaliteit en/of de kwaliteitszorg.

Naast de risico's op het gebied van de onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg, ziet de inspectie bij alle besturen financiële risico's ten aanzien van de huisvesting en de governancestructuur. Zij oordeelt verder dat het intern toezicht niet deugdelijk en onafhankelijk functioneert en dat de medezeggenschapsraden onvoldoende in dialoog zijn met bestuurder en schoolleiding.

SvPO heeft een kort geding aangespannen bij de civiele rechter over dertien van de zestien rapporten. De zitting in die zaak is gepland op 9 augustus. Tegen de overige drie rapporten is bezwaar gemaakt.

Vervolgstappen

De inspectie zet het huidige financieel basistoezicht op basis van de constatering voor alle SvPO-besturen en scholen om in aangepast financieel toezicht. Ze gaat hier toe over vanwege tekortkomingen op het gebied van de jaarverslaggeving, niet-transparante verantwoording van investeringen in de onderwijshuisvesting en het beperkte zicht op de toekomstige financiële continuïteit vanwege de diverse (onderlinge) geldstromen tussen SvPO-scholen en verbonden private stichtingen. De

¹ www.onderwijsinspectie.nl

inspectie heeft verder geconstateerd dat een fors deel van de door het bestuur ontvangen publieke en private middelen (rijksbekostiging respectievelijk ouderbijdragen) is aangewend voor investeringen in onderwijshuisvesting. Naar aanleiding van deze constatering is de inspectie een specifiek (financieel) onderzoek gestart naar de vraag hoe het eigendom van het vastgoed van SvPO Utrecht en de andere SvPO-scholen juridisch en financieel is geregeld en naar de rol van betrokken partijen daarin. Voor dit onderzoek heeft de inspectie externe expertise ingeschakeld.

Daarnaast heeft het bestuur van SvPO Utrecht de opdracht gekregen om maatregelen te nemen om het financieel beheer op orde te krijgen, en om de continuïteit en de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Deze laatste opdracht – het verbeteren en waarborgen van de onderwijskwaliteit – geldt ook voor de SvPO-scholen in Hoorn en Amsterdam, die eveneens het oordeel zeer zwak hebben gekregen. Verder hebben alle acht besturen herstelopdrachten gekregen om de kwaliteitszorg, de kwaliteitscultuur en de verantwoording en dialoog te verbeteren. De inspectie maakt hierover nadere afspraken met de besturen, en vraagt de besturen om de maatregelen op te nemen in een verbeterplan. De inspectie zal dat plan monitoren en daarover rapporteren.

Aan de verbetermaatregelen voor SvPO Utrecht wordt een bekostigings-sanctie gekoppeld, omdat de school voor de tweede keer op rij het oordeel zeer zwak heeft gekregen. De bekostiging wordt gedurende drie maanden met vijftien procent opgeschort. Indien dat niet leidt tot verbetering, zullen verdergaande bekostigings sancties volgen.²

Situatie in Hurdegaryp

De afgelopen weken verschenen verschillende berichten in de media over het Tjalling Koopmans College in Hurdegaryp. Zowel docenten als leerlingen hebben hun zorgen geuit over de situatie op de school, met name over het gebrek aan ruimte voor kritiek op de schoolleiding en het hoge verloop onder de leerkrachten. De inspectie heeft de school recent bezocht, om gesprekken te voeren en de signalen beter te kunnen duiden.

Zorgelijke situatie

De inspectie laat weten dat het afgelopen jaar, naast het schoolklimaat, enkele zaken zijn verbeterd bij SvPO Utrecht. Het gaat dan onder meer om het schoolplan, de schoolgids en de veiligheidsmonitor. De herstelperiode is echter volgens de inspectie niet gebruikt om beter zicht en grip te krijgen op de kwaliteit van het onderwijs, om deze te verbeteren, en om de verbeteringen waar nodig ook op andere SvPO scholen door te voeren. Er is ook geen gebruik gemaakt van het ondersteuningsaanbod vanuit «Leren verbeteren».³ In plaats daarvan zijn er nu zelfs meerdere SvPO-scholen door de inspectie als «zeer zwak» beoordeeld. Wat het realiseren van verbetering conform de herstelopdrachten van de inspectie bemoeilijkt is dat de bestuurder het niet eens lijkt te zijn met de wijze waarop de inspectie toezicht houdt en derhalve ook niet met de oordelen van de inspectie. Ik vind dat een zorgelijk gegeven, gelet op de bevindingen in de rapporten.

² De interventieladder van financiële sancties is geregeld in de Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen.

³ Het project *Leren verbeteren* ondersteunt en begeleidt schoolleiders en besturen van (zeer) zwakke scholen en van scholen die het risico lopen dat te worden. De bedoeling van het project is om deze scholen zo snel mogelijk weer op het niveau van basiskwaliteit te krijgen.

De inspectie houdt de ontwikkelingen op de SvPO-scholen scherp in de gaten. Als er binnen de gestelde termijn onvoldoende verbeteringen worden doorgevoerd, zullen (verdergaande) bekostigingssancties volgen. Mocht daar aanleiding toe zijn, dan zal ik u nader informeren.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob